

חידושי בני יששכר
חידושי מהרצ"א
טעמי המצות
כל הוראים
כתבי מהרצ"א
ליקוטי מהרצ"א
מגיד העלמה
מעין גנים
נהל אמונים
רגל ישראל
ריח דודאים
תמכין דאורייתא
תרגומי דסבי
תשובות

אגרא דכלה
אגרא דפיקא
אגרות שפירין
אהרות מהרצ"א
בארות עמקים
בני יששכר
ברכה משולשת
דברים נחמדים
דרך עדותיך
דרך פקודיך
הנהגות מהרצ"א
הוספות מהרצ"א
הנהגות האדם
וזהו ברכה

מעיינות בני יששכר

חידושי הלכות, מנהגי קודש והדרכות, טעמי המנהגים וההלכות, סיפורי קודש והנהגות, מכאור תורתו ומשנתו המהורה של מרן רבן ומאורן של ישראל רבינו הגה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב וצוקללה"ה זי"ע - בעל בני יששכר נלקטו מבינות עשרות ספריו הקדושים, ומספרי צאצאיו ותלמידיו וגדולי הפוסקים על סדר פרשת השבוע ומועדי השנה

פרשת שופטים | תשע"ה

שנה ו' | גליון ר"ג

פניני אמרים

אשר י"י אלקיך נותן לך לשבטיך. אשר הוא תשובה, לשבטיך הם יסורין שבט המוסר, ורצה לומר אם עברת על דברי השופטים והשוטרים, והש"י נותן לך תשובה, אם תשוב אליו לא תצטרך ליסורין כי התשובה מכפרת. [אגרא דכלה]

תמים תהיה עם י"י אלקיך. ירמוז על הימים שמן ראש השנה עד הושענא רבה באשמורת ב' שעות קודם היום, שאז היא עת רצון לגמור החתימה לטובה, ויש בהן ת"צ שעות מנין **תמים תהיה**, בכל השעות הללו עם י"י אלקיך, ות' רבתי להורות על הכתיבה והחתימה בימים האלה שנדרש על כל איש ואיש באות ה', כנודע 'ת' תחיה וכו' (שבת נה.) כמ"ש ביחזקאל (ט ד) 'זהותית ת', וכן יש באותיות כתיבה ת', ושאר אותיות הם כמנין ה'ב"ל המחיה, וכן באותיות חתימה, יש ת', ושאריות האותיות הם מחי"ה, עיין בספר ברית כהונת עולם ותבין. [שם]

תמים תהיה עם. תיבת ע"ם פירושו חיבור, כנודע מה שפירשו המפרשים בפסוק (תהלים קמח יב) 'בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים', שלא אמר בחורים עם בתולות, כי לא יאות לכתוב בהם אותיות החיבור, אבל 'זקנים עם נערים' יאות ויאות בהם החיבור, כי סתירת זקנים בנין (מגילה לא) וכמ"ש (ירמיה לא יב) 'בחורים וזקנים יחדיו', ועל פי דרך זה יתפרש, **תמים תהיה**, רצה לומר אתה תהיה תמים בכל ענייניך שלא יחסר לך כל, עם י"י אלקיך רצה לומר כשתחבר הו"ה עם אלקיך דהיינו קוב"ה ושכנתיה, לזה תשים כל מנמתך, אזי שאלת ממילא יבוא לך, מה שאין כן אם תתפלל לצורךך ולא תשים כל מנמתך לצורך גבוה: [שם]

תמים תהיה עם י"י אלקיך. דרמו רבנן אהדידי במקום אחד תנו רבנן ששל יד תשובה וזדונות נעשים כזכות ובמקום אחד אמרו נעשים כשגגות, ותירצו כאן בעושים מאהבה כאן מיראה (יומא פו), והנה מאהבה הוא תשובה עילאה הו"ה בניקוד אלקים כנודע, וזה מאמריו (בני יששכר חדש תשרי מאמר ד סימן כד) בפסוק (הושע יב ד) 'שובה ישראל עד הו"ה אלקיך',

המשך בעמ' הבא

הנהגות האדם

עם הוספות וביאורים מספרי רבינו להלוי הנפשות ולקרוב הלכות

- קצ"ד -

מעלת הקבלה הליטיב מעשיו ולשוב בתשובה

לשון קדשו של רבינו בסוף הנהגות האדם (מאמר חמישי):

"ויהיו נא דברינו אל"ה לרצון לפני אדון כל, שהשם יתברך יגמור בעדינו לטובה אות, ונוסיף אומץ בכל יום בתורה ועבודה, וכל מנהג של מצוה שהש"י ישיפע בשכלנו נציע דברינו אלה לפני חברינו המקשיבים שגם המה יתנהו בשכלם לתורה ועבודה, כל זה קבלנו על עצמינו בלי נדר, ובזכות זה נכתב ונחתם בספר החיים, והשם יתברך יזכנו לסודות התורה ופעמינו ירצו לשמוע דברי עתיק יומין, ויזכנו על דבר כבוד שמו לעבדו באהבה עזה ותשוקה נכבדת ויראת הרוממות ובאמיתית דרכיו ונזכה לגאולה שלימה גאולת הגוף ונפש, ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד אמן כן יאמר השם".

כתב רבינו בסוף הנהגות הקדושות שנכתבו בימי הרחמים והסליחות בחודש אלול "כל זה קבלנו על עצמינו בלי נדר, ובזכות זה נכתב ונחתם בספר החיים, ובזה הראה לנו רבינו כוחו הגדול של הקבלה טובה בימי חודש אלול אשר בזכות הקבלות הטובות נזכה להכתב ולהחתם בספר החיים, והנה רבינו הרחיב בזה בבני יששכר (חדש אלול מאמר א סימן ד) באשר זהו סגולת חודש אלול שהקב"ה מקבל את ישראל בתשובה בזכות הקבלה והמעשים טובים שישגלו אחר כך, כמו שהיה קודם בריאת העולם שהקב"ה נמלך בנשמותיהם של צדיקים, וז"ל:

"הנה כתבתי לך טעם להימים האלה שהם ימי רצון, על שבהם היתה עליית משה לקבל לחות אחרונות ונתרצה הקב"ה לישראל, והנה אומר לך דהימים האלה הם בסגולה לרצון העליון מעת בריאת העולם, דהנה בתשרי נברא העולם {לדעת ר' אליעזר דסוגיין כוונתה (ראש השנה ז) כמו שאומרים 'זה היום תחלת מעשיך', והנה בריאת העולם היה ברצון, כי אין זה ח"ו כאומן שפועל פעולתו להשלים חסרונו, כי הוא ית"ש שלם בתכלית השלימות רק שברא עולמו ברצון להיטיב לברואיו, וזהו שכתבו המקובלים בלשונם בכמה מקומות 'כשעלה ברצונו ית"ש לברוא העולם', ואם כן שהתחלת הבריאה היתה בתשרי {היינו בריאת האדם, אבל התחלת העולם ככ"ה אלול (ויקרא רבה טז א)} אימתי היתה עליית הרצון כביכול באלול, מאז והלאה הוקבע לדורות הימים האלה נזכרים ונעשים בכל שנה ושנה ימי רצון, על כן עליית משה להר לקבל לחות אחרונות ברצון שיתרצה הקב"ה לישראל היה גם כן בימים ההם, {ועיין מ"ש לקמן (סימן יא) במנין השעות שישנם בחדש תרצ"ו, 'ברצו"ת י"י דרכי איש'}

ומה גדלה מעלת התשובה והקבלה על העתיד, ובפרט בימי התשובה הלא המה עשרת ימי התשובה, שעל ידי זה הקב"ה יורה הדרך לבא לתשובה עילאה, כמ"ש רבינו בבני יששכר במאמר ימי השובבים"ם וצום העשירי (ספלו טבת מאמר יז סימן א):

"אפילו בדבר עבירה המצטרפת לתשובה עילאה {היינו פתחו של אולם}, והאדם המתחרט על עונו ושב לאו בר הכי הוא לדפוק על דלתי תשובה עילאה כסוגופים ויחודים, עם כל זה מבטיח הש"י כשהאדם יעשה את שלו ויפתח בתשובה וידוי דברים באמת בחרטה ועניית החטא וקבלה על העתיד, הנה הש"י יפתח פתח אולם השער העליון ויורה הדרך לבא לתשובה עילאה, ובפרט בימי התשובה דכתבי בהו (ישעיה נה ז) 'דרשו י"י בהמצאו' הוא הזמן הנורא עשרת ימי תשובה אשר ימינו ית"ש פשוטה לקבל".

וכאן ראוי להזכיר מה שהאיר עינינו במצות התשובה הרה"ק המגיד מקאנז'יץ זי"ע, שכאשר האדם מחשב בעצמו שהוא רחוק מאד מלשוב בתשובה לפניו ית"ש, יקבל לכל הפחות על עצמו לשוב בתשובה וישתוקק על זה, כמ"ש בעבודת ישראל (ראה), וז"ל:

"עשר תעשר את כל תבואת זרעך. הנה אדמו"ר הצידיק מורינו אלימלך זצ"ל פירש דרך רמז מה שאמרו חז"ל (ראש השנה ב) 'באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה, רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בתשרי, אדיתא בזה"ק דמעשר רומא ליראה, כי י' יאה כנודע, והנה דעת התנא קמא מי שמתנהג כל השנה בדרך הכסילים רק בראש חדש אלול הוא מתעורר לתשובה וליראת הש"י, הוא כמו בהמה שאין לו דעת אדם, וזהו שאמרו

המשך בעמ' הבא

המשך בעמ' הבא

זמני השבת

זמן הד"ג	ירושלים
6:46	בית שמש
6:45	בני ברק
7:01	לאנדאן
8:04	
מוצאי שבי"ק אונים	ר"ת
8:37	ירושלים
7:58	בית שמש
8:36	בני ברק
7:59	לאנדאן
8:43	8:00
9:29	9:13

1. הלכות גדולות שנו כאן, ומדברי הרמב"ם האלו למד רבינו הרבה פרטים וענינים במצות התשובה, הלא המה נקבצו לפונדק אחד בגליון...

שונה הלכות

בידורי הלכות ומנהגים

דיני עדות שקר וטעמי האיסור ומצות מדבר שקר תרחק (א)

והנה עד שקר העד שקר ענה באחיז וגו'

הנה השבוע אנחנו לומדים על מצות עדות, וגם חקירת עידי שקר, חוץ ממה שנרמז בה גם כן שהפסול לעדות אין קריאת שמע שלו חשובה ושאר מצות הנראים עדות, כמ"ש רבינו באגרא דכלה בפרשת השבוע, וכבר הרחבנו בזה בגליונות קט"ס ק"ע (שופטים-על תצא השע"ד) ושם הצגנו כל המצוות הנקראים עדות וגם כל הדברים שעל דם נפסל לעדות במשנתו של רבינו. בגליון שלפנינו נציין כמה הלכות שזכרו בדברי רבינו בס' דרך פקודיך וטעם האיסור, ואי"ה שבועה הבא נמשך אודות חומר האיסור 'מדבר שקר תרחק' שהוא אביזרייהו דעדות שקר כמבואר בדברי רבינו ובהערה 1.

ועוד יש לך לדעת, כי הבורא ית"ש אחד אמת, כל מעבדיו אמת, חותמו אמת ותמים פעלו באמת, והשקר בדוהו בני אדם בעצמם, והנה המוליד איהו ענין שקריי הוא עושה את עצמו בורא, שבורא דבר שלא ברא הקב"ה, הנה עושה את עצמו כעבודה זרה, על כן דיבור 'לא תענה' בלוח ב' נגד דיבור 'זכור את יום השבת' בלוח א' שהוא מורה על מעשה בראשית שהוא יתברך הבורא והיוצר כל החלילה לנברא לבדות דבר אשר לא ברא הקב"ה, הבן הענין. וכן אמרו ד"ל (סנהדרין צב.) 'כל המשנה בדיבורו יהיה בעיניך כאלו עובד עבודה זרה', הנה לא אמרו סתם כל המשנה בדיבור כאלו עובד עבודה זרה רק 'יהיה בעיניך כאלו עובד עבודה זרה', אבל הוא בעצמו הוא כעבודה זרה ממש שעשה את עצמו בורא, וכן משמע מהגויה שה שדרשו בליעל בליעל שפירשו בלי עול, כאלו לא היה עליו עול בורא ח"ו, המשכיל יתבונן בזה הענין וישוב אל ד': [שם אות ט]

שולחן ערוך חו"מ סימן כח
כל מי שיועד עדות לחבירו וראוי להעידו, ויש לחבירו תועלת בעדותו, חייב להעיד, אם יתבענו שיעיד לו (בב"ד תוס' וב"י), בין שיש עד אחד עמו בין שהוא לבדו, ואם כבש עדותו, פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים: כהן ועד אחד לא יעיד אלא בדבר מנזח שמוציא אחד לידו שזעפה, או בדבר אסור ואפסושי מאיסורא, אצל אס כצר נעשה האסור, לא יעיד, דאילו אלא כמוליא שם רע על חבירו (בבב"ד תוס' ומהלכות עדות). ואסור לאסר לכהן דבצר שאינו יודע, אף על פי שאמר לו אדם שיועד צו שאינו משקר. ואפילו אמר לו בל ועמוד עם עד אחד שיש לו ולא תעיד, רק שיפחד צעל חובי ויסבור שיש לו שני עדים ויודע לו, לא ישמע לו (טור): [ס' א"]
מאיימין (פרוש ממילין אימה) על העדים בפני הכל, ומודיעים אותם בה עדות שקר ובגשת המעיד בה בעולם הזה ובעולם הבא ושהוא כוזב בעיני שוכריו: [ס' ז"]

מוליד פעולות שוא ושקר

ותעד עד ברית הלשון מכוון נגד ברית המעור, וכמו ברית המעור מוליד כמו כן ברית הלשון מוליד, כי כל דיבור הוא שיעור קומה שלימה מתיילדת מכוונות נפשו, פוק חזי בוה"ק (ד"ה כ"ג) מה מוליד האדם בדברו דברי תורה ובהיפך ח"ו מוליד ח"ו בהיפך פעולת שוא ושקר.

שוכר עידי שקר וכובש עדותו
השוכר עדי שקר והכובש עדות פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים {ולמעיד עדות שיועד עם חבירו מוזמין הוא מצות עשה בפני עצמו יתבאר במקומו}: [שם אות ג]

עדות שקר - חורבן העולם
טעם עיקר המצוה לא נעלם הוא מהמשכיל כי על ידי עדות שקר יוכל להיות חורבן עולם ח"ו, כי יהיה באפשרי לגוול ולחוסם זה את זה ולשפוך דם נקי על ידי עדות שקר.

ומהר"מ הבבלי הוסיף עוד, הדמעיד עדות שקר כופר בקונו המעיד ענת הדינים והוא מעיד לפני קונו בשקר, יורה כי ח"ו יאמר בלבבו 'איכה ידע וכו' ויש דעה וכו', אם כן הוא כופר בעיקר: [שם חלק המחשבה, אות יד]
הוא בעצמו כעבודה זרה

מה שאדם מדבר בדרך גוזמא מוכרח להתקיים
על כן אמר בספר חסידים (סימן תע"ט) שאפילו כל מה שהאדם מדבר בדרך גוזמא מוכרח להתקיים באיזה פעם, להיות שנברא מהדיבור שיעור קומה ומצפה להשלים הענין הנדבר במעשה, וזה שאמרו רז"ל (מגילה טו) אלו תהי ברכת הדין קלה בעיניך אל תהי קללת הדין וכו', וכמו שנצטוו שלא לשקר בחותמא דמלאכ היינו להוליד ח"ו בנין זרים על ידי ברית המעור כמו כן אסור לשקר בחותמא דמלאכ (חותמו אמת) בהוליד ח"ו בברית הלשון פעולות שקרים, על כן פגם בברית הלשון תוה"ק ח"ו לברית המעור, והנה לפי זה גם פגם ברית המעור נכלל באזהרת 'לא תענה וכו' דמשקר בחותמא דמלאכ ח"ו, השב ישיב כל אל זה לבו וישוב אל ה' וכו' ויקבל על עצמו וכו': [שם אות טז]

נתקיים הדבר הזה, שמקובל בדיני מחכמי האמת שכל אלו הנשמות שהיו בשכם ונימולו או, נתגלגלו בישראל וקשים גרים לישראל כספחת שהניצוי הקדושה שהיו בתוכם עדיין לא נתקנו, ונתגלגלו בבני שמעון אותן הכ"ד אלף שנו כבנות מואב במעשה זמור, והנה גם זמור וכזי היה בהם ניצוץ הידועין, והנה יעקב ביקש רחמים שלא יזכר שם (סנהדרין קטג) וזהו שאמר ברוח קדשו 'עכרתם אותי', שעשיתם אותי עכור להתערב בתוכי ניצוצים אלו של יושב הארץ, והו' להבאישיני ביושב הארץ' שהבאתם אותי ביושב הארץ, ואני [מתן מספר], רצה לומר שניכר המספר שבמנין, שאדור המגפה נחסרו כ"ד אלף משבת שמעון, ונאספו עלי, אותן הניצוצות יאספו עלי, והכונן, שיפלו דהיינו שיפלו במגפה מישראל על דבר פעור, ושמתתי אני', שלא יזכר שמי שם, ובית"י היינו נשיא ב"ת אב לשמעון כנ"ל. וראה עוד אגרא דכלה פ' וישב ד"ה ויכירה ויאמר וכו':

הנותן בים דרך' (ישעי' מג, טו), כנועד מדברי האר"י ז"ל וכמ"ש במ"א מזה, על כן העצה היעוצה על כל פנים לקבל על עצמו התשובה ולהיות נכסף ומשוקק מתי יזכה לשוב כראוי, וזהו שאמר 'ונתת בכסף', לשון תאוה כמו 'נכסוף נכספתה' (בראשית ל, ל), שיהיה לך על כל פנים חשק לתשובה. 'וצרת הכסף בידך', עד אשר תזכה לבהירות. 'והלכת אל המקום אשר יבחר ה'".

המשך 'הנהגות האדם' עמ' 1

המשך 'פניני אמרים' עמ' 1
רצה לומר עד המקום אשר שם הו"ה בניקוד אלקים. והנה האדם נקרא תמים בהיותו כל זמן בהיותו על האדמה כל תנועותיו להשי' פעולתו מכוונת לצורך גבוה, והנה בעשות תשובה מיראה אזי זדונות נעשים כשגגות, עדיין לא נקרא תמים, כי אף על פי כן עשה פעולה בחיי אדם אשר לא לד' הוא והיתה אז בריאתו לירק ח"ו, מה שאין כן כשזדונות נעשים כזכיות נקרא תמים במעשיו, שנחשב הזמן כשעבר עבירה כאלו הניח תפילין או וכיוצא, וזהו **תמים תהיה**, תהיה תמים בכל ימי חיי הולך ותמים במעשיו ותנועותיו **עם הו"ה אלקיך**, כשתבוא עד המקום אשר שם הו"ה בניקוד אלקים: [שם]

באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה, שאז מי שיש לו דעת בהמה מתעורר ליראה הנרמז במעשר, כי מי שהוא בבחינת אדם ירא השי"ת כל השנה כולה. 'ורבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בתשרי, פירוש שמי שמתעורר על כל פנים בראש חדש אלול הוא גם כן בבחינת אדם, אבל מי שממתין עד באחד בתשרי והוא ראש השנה יומא דדינא דכולי עלמא ואז רק משיג היראה הוא מעשה בהמה, כי על כל פנים צריך לדרוש שלשים יום קודם ודפח"ח.

וכן נפרש הפסוק בענין זה, דמהראוי על כל פנים בחודש אלול שיתעורר כל אדם בתשובה בכל יום ולהתחרט על עונותיו אשר עברו על ראשו ולהתמרמר עליהם ובפרט על טפות קרי שיצאו לבטלה, כי פגם בסוד צדיק יסוד עולם והשחית את הארץ, וזהו שאמר 'עשר תעשר', דהיינו בבחינת היראה הנרמז להתחרט ולהתעורר 'את כל תבואת ירען' מה שפגם בזרעו כנ"ל. 'היוצא ממנו שנה שנה', מה שפגם מנעוריו. ואמר הכותב 'וכי ירבה ממך הדרך', דהיינו שלפעמים אדם מתעורר בתשובה אבל נפשו מרה לו מאוד, כי ידמה בעיניו שהוא מרוחק מאוד מהשי"ת וכבד עליו הדבר שישבו לבורא ויתברך על ידי סגופים ושאר ענינים. ונקרא בפסוק 'כי ירבה ממך הדרך', הוא דרך תשובה הנפתח בחודש אלול, בסוד

לעלו נשמת הרה"ח ר' יעקב נטע ב"ר אשר אנשיל בעק ז"ל נלב"ע ב' כ"ה אדר ב' תשע"ו מרת תהא עליה ע"ה בתרה"צ ר' ישראל אריה זצ"ל אדמו"ר מפריעמישלאן לונדון נלב"ע כ"ב טבת תשע"ד נתרם ע"י בנם יודיעו הרה"ח ר' חיים בעק שליט"א ר"מ בישיבת מנחת יעקב	לעלו נשמת המשביא הגדול עמוד התווך של מוסדות התורה ברחבי תבל הרב משה בן הרב שמעון רייכמן ז"ל נלב"ע כ"ג מרחשוון תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה. נתרם ע"י יבדו יודיעו הרה"ח ר' שמעון מילעני שליט"א	לעלו נשמת הרב משה בן הרב ר' יוסף ארי' בן שרה ח' שליט"א זכותו הגדול שלא רבינו יני עליו ועל ב"ב ויראה ברכה בכל סקו, וימלא ה' כל משאלות לבו לטובה
לעלו נשמת הרב ר' יעקב נטע ב"ר אשר אנשיל בעק ז"ל נלב"ע ב' כ"ה אדר ב' תשע"ו מרת תהא עליה ע"ה בתרה"צ ר' ישראל אריה זצ"ל אדמו"ר מפריעמישלאן לונדון נלב"ע כ"ב טבת תשע"ד נתרם ע"י בנם יודיעו הרה"ח ר' חיים בעק שליט"א ר"מ בישיבת מנחת יעקב	לעלו נשמת הרב ר' יעקב נטע ב"ר אשר אנשיל בעק ז"ל נלב"ע ב' כ"ה אדר ב' תשע"ו מרת תהא עליה ע"ה בתרה"צ ר' ישראל אריה זצ"ל אדמו"ר מפריעמישלאן לונדון נלב"ע כ"ב טבת תשע"ד נתרם ע"י בנם יודיעו הרה"ח ר' חיים בעק שליט"א ר"מ בישיבת מנחת יעקב	לעלו נשמת הרב ר' יעקב נטע ב"ר אשר אנשיל בעק ז"ל נלב"ע ב' כ"ה אדר ב' תשע"ו מרת תהא עליה ע"ה בתרה"צ ר' ישראל אריה זצ"ל אדמו"ר מפריעמישלאן לונדון נלב"ע כ"ב טבת תשע"ד נתרם ע"י בנם יודיעו הרה"ח ר' חיים בעק שליט"א ר"מ בישיבת מנחת יעקב